

Palvelusetelien sääntökirjat vuodelle 2026

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 13.11.2025 § 41
1610/00.01.01.01/2025

Valmistelija

vastuualuejohtaja Tuija Koivisto p. 040 513 5821
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 050 370 0245
vastuualuejohtaja Titta Frantsila p. 040 139 6261
palvelupäällikkö Mia Lindberg p. 040 511 8325
järjestelmäasiantuntija Mervi Temonen p. 050 312 7007
palvelupäällikkö Markus Reiman p. 050 316 9829

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialue järjestää palveluita omana toimintana, ostopalveluina ja palveluseteleillä. Palvelusetelit ovat käytössä sosiaali- ja terveyspalveluissa jokaisella vastuualueella. Palvelusetelitoiminnassa ei synny sopimusta järjestäjän ja palveluntuottajan välille, vaan toimintaa ohjataan sääntökirjoilla, joiden noudattamiseen kumpikin osapuoli sitoutuu. Sääntökirjoja päivitetään esimerkiksi palvelusetelien arvojen muuttuessa tai sisällöllisistä muutostarpeista johtuen.

Strategian liittymäpinnan kuvaus

Palvelusetelitoiminta on yksi palveluiden järjestämistapa sekä hyvinvointialueen ja palveluntuottajien välisen kumppanuuden toteuttamisen tapa. Palvelusetelillä järjestettävillä palveluilla varmistetaan asiakkaiden yhdenvertaisuutta, palvelun saatavuutta ja saavutettavuutta. Palvelusetelitoiminnalla mahdollistetaan myös kaiken kokoisten yritysten tai palvelua tuottavien järjestöjen osallistuminen palveluiden tuottamiseen.

Lainsäädäntötausta

Lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009 sovelletaan palvelusetelin käyttämiseen hyvinvointialueiden järjestämissä sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Nykytila ja esityksen perustiedot

Sääntökirjamuutoksia on käyty läpi palveluntuottajien kanssa tuottajatilaisuuksissa. Tuottajia on tiedotettu valmisteilla olevista muutoksista myös infokirjeillä, jotta tuottajat ovat tietoisia valmistelussa olevista asioista ja osaavat sen perusteella suunnitella toimintaansa vuodelle 2026. Palvelusetelien sääntökirjan yleiseen osaan valmisteilla olevia muutoksia käytiin läpi palveluntuottajien foorumissa 22.10.2025.

Palvelukohtaisiin sääntökirjoihin sekä palvelusetelien sääntökirjan yleiseen osaan tehdyistä muutosesityksistä on koonti alla, ja lisäksi tarkat muutokset näkyvät liitteenä olevissa palvelukohtaisissa sääntökirjoissa ja yleisessä osassa (punaisella lisätyt ja yliviivattuna poistettavat kohdat). Lisäksi liitteenä ovat koontitiedostot, joihin on koottu kaikki esitettävät muutokset.

Esitettävät muutokset tulisivat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Palvelusetelien volyymitiedot 1.1.-30.9.2025

Päätöksen tyyppi Palvelun nimi	Veroton hinta 2025	Asiakas- määrä 2025
Palveluseteli apuvälineiden hankkimiseksi	yht. 124 286,48 eur	
Lääkinnällisen hoitosukan palveluseteli	2 492,34 eur	22
Peruukkipalvelun palveluseteli	44 058,67 eur	194
Tukipohjallispalvelun palveluseteli	77 735,47 eur	449
Palveluseteli kuntoutuspalveluiden hankkimiseksi	yht. 642 495,45 eur	
Fysioterapiapalvelun palveluseteli	130 718,10 eur	180
Jalkaterapiapalvelun palveluseteli	8 341,00 eur	97
Jalkojenhoidon palveluseteli	63 206,35 eur	759
Lymfaterapiapalvelun palveluseteli	46 265,00 eur	94
Puheterapiapalvelun palveluseteli	638,40 eur	alle 10
Toimintaterapiapalvelun palveluseteli	393 326,60 eur	568
Palvelusetelipäätös	yht. 15 696 240,63 eur	
Circumcision palveluseteli	5 226,90 eur	alle 10
Ikääntyneiden lyhytaikaisen palveluasumisen palveluseteli	59 749,63 eur	11
Ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen palveluseteli	5 228 638,27 eur	170
Kehitysvammaisten ja autismitietämyksen palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen palveluseteli	186 732,00 eur	alle 10
Koneellisen lääkeannosjakelun palveluseteli	4 560,88 eur	128
Koululaisten silmälääkärin tutkimuksen palveluseteli	23 077,40 eur	178
Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteli	120 768,83 eur	146
Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palveluseteli	83 756,79 eur	149
Neuvonta- ja terapiapalveluiden palveluseteli	119 834,90 eur	207
Nivustyrän palveluseteli	167 393,80 eur	116
Omaishoidon tuen palveluseteli	282 228,13 eur	169
Omaishoitajan virkistysvapaan palveluseteli	57 086,84 eur	46
Psykiatrian erikoislääkärin vastaanoton palveluseteli	41 296,50 eur	135
Rintamaveteraanien kotihoidon palveluseteli	289 696,87 eur	15
Silmälääkärin tutkimuksen ja hoidon palveluseteli	436 875,35 eur	2 824
Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palveluseteli	4 200,24 eur	28
Suun terveydenhuollon palveluseteli	79 762,01 eur	473
Säännöllisen kotihoidon palveluseteli, päiväaikainen kotihoito	1 436 937,61 eur	173
Säännöllisen kotihoidon palveluseteli, ympärivuorokautinen kotihoito	97 827,96 eur	10
Vaikeavammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteli (ammatillinen)	1 299 973,02 eur	79

Päätöksen tyyppi Palvelun nimi	Veroton hinta 2025	Asiakasmäärä 2025
Vaikeavammaisten henkilökohtaisen avun palveluseteli (ei ammatillinen)	4 971 582,96 eur	532
Vammaisten hoitoavun palveluseteli	674 352,74 eur	87
Vasektomian palveluseteli	24 538,50 eur	82
Yleislääkärin vastaanoton palveluseteli	142,50 eur	alle 10

Vaikutusten ennakoarviointi

Sääntökirjamuutoksista on tehty yleistä vaikutusten arviointia asiakkaiden, palveluntuottajien ja hyvinvointialueen näkökulmasta.

- Asiakkaat: Palveluseteleiden arvoihin ei ole juurikaan tulossa korotuksia. Asiakkaiden omavastuuosuudet voivat tästä syystä nousta (niissä palveluseteleissä, joissa tuottaja voi hinnoitella oman tunti, vuorokausi tai kappalehintansa vapaasti). Asiaksmaksujen muutokset vaikuttavat myös joidenkin palveluseteleiden omavastuuosuuksiin.
- Palveluntuottajat: Taloudelliset vaikutukset, kun palveluseteleiden arvoja ei juurikaan koroteta. Palveluseteleiden tauolle jättäminen tai se, että palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille säästösyistä voi aiheuttaa asiakasmäärän vähenemistä ja taloudellisia vaikutuksia.
- Hyvinvointialue: Palveluseteleiden tauolle jättämisen osalta palveluissa arvioidaan, kuinka palvelu tuotetaan jatkossa ja mitkä ovat vaikutukset omaan toimintaan. Sääntökirjamuutokset ovat pääosin yleisluontoisia tarkennuksia, jotka auttavat sääntökirjojen tulkinnassa mutta eivät vaikuta merkittävästi palveluntuottamisen tai tuottajien hyväksymisen ehtoihin.

Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen palveluseteli

Palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Palvelusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.2026 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnetty palvelusetelit ovat päättyneet. Palvelusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia. Vaikutusten arviointi: Nepsy-seteleistä 91% on ollut neuropsykiatrista valmennusta (vuonna 2024, 210 seteliä). Vuoden 2025 aikana neuropsykiatrista valmennusta on lähdetty tuottamaan omana työnä sekä yksilö- että ryhmävalmennuksina. Ryhmävalmennuksiin on tämän vuoden aikana osallistunut 50 nuorta tähän mennessä. Ryhmävalmennuksen lisäksi nuorille on tarjottu tarpeen mukaisesti myös yksilökäyntejä. Yksilövalmennuksessa asiakkaita on ollut 80. Neuropsykiatrisen valmennuksen tarpeisiin pystytään pitkälti vastaamaan omana työnä, mutta on todennäköistä, että palvelusetelin tauolle jääminen tulee aiheuttamaan jossain määrin odotusajan pidentymistä.

Neuvonta ja terapiapalveluiden palveluseteli

Palveluseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Palvelusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.2026 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnetty palvelusetelit ovat päättyneet. Palvelusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia. Vaikutusten arviointi: Neuvonta- ja terapia palveluseteleistä on 68%

myönnetty parisuhdeterapiaan. Perheneuvoloiden ja perhekeskusten työntekijöitä on koulutettu / koulutetaan tunnekeskeisen pari-intervention menetelmään. Lisäksi osaamista on vahvistettu lasten psykososiaalisten menetelmien osalta (mm. Cool Kids, lasten KLT). Perhekeskuksissa toteutetaan matalan kynnyksen parisuhdetyötä parisuhteen huoltoasemilla yksilö- ja ryhmämuotoisesti.

Neuvonta- ja terapiasetelin tarpeisiin pystytään pitkälti vastaamaan omana työnä (pääasiassa perhekeskukset ja perheneuvolat), mutta on todennäköistä, että palvelusetelin tauolle jääminen tulee aiheuttamaan jossain määrin odotusajan pidentymistä.

Muiden palvelusetelipalveluiden osalta muutokset eivät ole merkittäviä, joten niistä ei ole tehty erillistä palvelusetelikohtaista vaikutusten arviointia.

Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa

- Yleisen osan ja palvelukohtaisten osien välisiä päällekkäisyyksiä on poistettu
- Palvelusetelikohtaisiin osiin lisätään: "Palvelusetelien sääntökirja koostuu erillisestä yleisestä osiosta (Palvelusetelien sääntökirjan yleinen osa), palvelukohtaisesta osasta sekä sääntökirjan yleisen osan liitteistä. Hakeutuessaan palveluntuottajaksi tuottaja hyväksyy sääntökirjat liitteineen ja sitoutuu noudattamaan niitä."
- Keskeytyksiin liittyvää ohjeistusta on tarkennettu
- Valmiuteen ja varautumiseen liittyvää ohjeistusta on tarkennettu
- Palvelusetelipalvelun lopettamisilmoituksen toimittamista on tarkennettu, jatkossa lopettamisilmoitus laitetaan Palse.fi-portaalin kautta kaikissa palveluissa
- Asiakasasiakirjojen arkistoitumiseen ja palauttamiseen liittyvä lisäys:
 - Palveluntuottajaa edellytetään käyttämään vaihtoehtoa 1, mikäli hänellä on käytössä rekisterinpitäjän asiakas/potilastietojärjestelmä; tähän lisätään jatkoksi "On huomioitava, että palveluntuottajalla ei ole oikeutta käyttää järjestäjän asiakas/potilastietojärjestelmää hyödyksi omassa toiminnassaan vaan ainoastaan järjestäjän palveluita toteuttaessaan."
- Hintapäivityksiin liittyvä tarkennus: Palvelusetelin arvo määräytyy palvelusetelin päätöspäivämäärän mukaisesti, ja on voimassa koko palvelusetelin voimassaolon ajan. Poikkeuksena esimerkiksi asumispalvelut, jossa mahdolliset hinnanmuutokset huomioidaan vuosittain.
- Tietoturva- ja tietosuojaohjeisiin on lisätty: "Palveluntuottajalla ei ole oikeutta käyttää hyvinvointialueen asiakas/potilastietojärjestelmää hyödyksi omassa toiminnassaan vaan ainoastaan hyvinvointialueen palveluita toteuttaessaan."
- Tarkennettu palveluntuottajan ja asiakkaan välisen sopimuksen tekemiseen liittyvää ohjeistusta: Tuottajan ja asiakkaan välinen sopimus tehdään palvelusetelipalvelusta riippuen kirjallisesti tai suullisesti
- Tarkennuksia arvonlisäverotukseen liittyen, lisätty lain pykälän 35 mukaista ohjeistusta
- Muita pieniä tarkennuksia / tekstin muokkauksia

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveystalvetut ja aikuisten sosiaaltalvetut

Koululaisten optometristin tutkimuksen talvetusetelin sääntökirja

- Pieni tekstimuutos, ei talvetuseteliarvon korotusta

Koululaisten silmälääkäritutkimuksen talvetusetelin sääntökirja

- Pieni tekstimuutos, ei talvetuseteliarvon korotusta

Lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen talvetusetelin sääntökirja

- Talvetuseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Talvetusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.26 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnetyt talvetusetelit ovat päättyneet. Talvetusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia.

Neuvonta ja terapiatalvetluiden talvetusetelin sääntökirja

- Talvetuseteleitä ei myönnetä uusille asiakkaille. Talvetusetelit jäävät kokonaan tauolle 1.7.26 alkaen kun vuoden 2025 puolella myönnetyt talvetusetelit ovat päättyneet. Talvetusetelillä myönnetty jakso on ollut yhden vuoden mittainen. Sääntökirjaan tai hintoihin ei tehdä muutoksia.

Lapsiperheiden kotitalvetlun sääntökirja

- Lisätty ohjeistusta talvetlun toimintasuunnitelman ja loppuyhteenvedon tekemiseksi. Ei muita merkittäviä muutoksia, talvetusetelin arvoihin ei korotuksia.

Ikääntyneiden ja vammaisten talvetlut

Ikääntyneiden lyhytaikaisen asumisen talvetusetelin sääntökirja

- Ei merkittäviä muutoksia, pieniä tarkennuksia. Myöntämisperusteiden muutoksen vaikuttavat myös sääntökirjaan, päivitetään. RAI-arvioinnin muutokset päivitetään. Vuorokausihinta määräytyy ikääntyneiden ympärivuorokautisen talvetluasumisen puitesopimuksen hinnan mukaisesti vuodelle 2026.

Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen talvetusetelin sääntökirja

- Käyttöönotto menossa, ei hinnankorotuksia.
- Sääntökirjasta poistetaan kauttaaltaan myöntämisen perusteisiin liittyvät osiot. Sääntökirjassa viitataan myöntämisen perusteet asiakirjaan.
- Sääntökirja ja talvetlukuvaus on tarkasteltu yhdessä siten, että sääntökirjassa viitataan talvetlukuauksen osalta talvetlukuvaus-asiakirjaan. Pyritään vähentämään sitä, että asiakirjoissa (myöntämisen perusteet, talvetlukuvaus ja sääntökirjat) on päällekkäisyyttä.
- Tarkennettu SKET-toiminnan ohjeistusta (Sosiaalista kanssakäymistä edistävä toiminta).
- Lisätään myönnettäviin talvetlutuotteisiin SKET toiminta ja muut tukitalvetlut omiksi tuotteiksi, sekä tehdään talvetlutuotteet tasoille 1-3 jotka sisältävät tukitalvetlun ja SKET-toiminnan. Talvetlutuotteiden valikoimaa muokkaamalla mahdollistetaan tukitalvetluiden ja SKET-toiminnan myöntäminen ja laskuttaminen asiakkaan tekemän valinnan mukaisesti.

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen talvetluasumisen talvetusetelin sääntökirja

- Ei merkittäviä muutoksia, pieniä tarkennuksia.
- Myöntämisperusteiden muutoksen vaikuttavat myös sääntökirjaan, päivitetty.

- RAI-arvioinnin muutokset päivitetään.
- Vuorokausihinta määräytyy ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen puitesopimuksen hinnan mukaisesti vuodelle 2026.

Kehitysvammaisten ja autismin kirjon henkilöiden asumisen tuen palvelusetelin sääntökirja

- Ei palvelusetelin arvojen korotusesitystä
- Pieniä tekstimuutoksia ja –tarkennuksia

Koneellisen lääkeannosjakelun palvelusetelin sääntökirja

- Palvelusetelin käyttö päättyy vuonna 2025, palvelu on kilpailutettu

Omaishoidon tuen palvelusetelin sääntökirja

- Muutokset myöntämisperusteiden muutosten mukaisesti
- Virkistysvapaan palveluseteli poistuu myöntämisen perusteiden muutoksen vuoksi (käytössä 31.12.2025 saakka)
- Omaishoidon tuen palveluseteli: Muutos myönnetyn saldon käyttämiseen/kerryttämiseen: ”Harkinnan varaisen kotona järjestettävän palvelusetelin saldo tulee käyttää tammi-kesäkuun osalta kesäkuun loppuun mennessä ja heinä-joulukuun osalta joulukuun loppuun mennessä. Saldoa ei voi siirtää käytettäväksi seuraavan vuoden puolella. Palvelusetelin saldoa ei voi käyttää ennen sen todellista kuukausittaista kertymistä.”
- Hoitopalkkioluokista poistetaan Erityismaksuluokka

Rintamaveteraanien kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia
- Palvelusetelituotteiden tuntihintoja korotetaan 1.1.2026 alkaen. Korotus tehdään samalla prosenttiosuudella, kuin kotihoidon kumppanusmallissa. Korotusprosentti varmistuu myöhemmin, ja uudet hinnat päivitetään sääntökirjaan. Korotus sisältyy palvelun budjettiin ja talousarvioon 2026.
- Eroaa sisällöltään säännöllisestä kotihoidosta. Vähenevä asiakasjoukko, jolle varmistetaan palvelun jatkuminen.

Sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalveluiden palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palvelusetelin arvon korotusta
- Kauppapalvelu poistetaan palvelutuotteista; ei käyttötarvetta, asiakkaan tarpeisiin pystytään vastaamaan muilla tavoin
- Palvelutuotteisiin lisätään siivous tukipalveluna lapsiperheiden kohderyhmälle
- Asiakasmaksujen mahdolliset muutokset vaikuttavat palvelusetelin omavastuuosuuksiin
- Tulorajat tarkastettu v. 2026 eläkeindeksin mukaisiksi
- Sosiaalihuoltolain mukaisia tukipalveluita myönnetään jatkossa myös aikuisten sosiaalipalveluista todetun välttämätön palvelutarpeen mukaisesti

Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin sääntökirja

- Ei hinnankorotusesitystä (tuotantotavan muutos valmisteilla)
- RAI-arviointiin liittyvän osion päivitys. Tarkennetaan RAI arviointiin käytettävän suunnitteluajan kestoa, RAI arviointi tulisi pääosin toteuttaa asiakkaan kanssa, asiakaskäynnillä.
- Muilta osin nykyinen sääntökirja käytössä tuotantotavan muutokseen saakka

Vammaisten henkilökohtaisen avun palvelusetelin sääntökirja

- Ei palveluseteliarvon korotusesitystä
- Tekstimuutoksia ja -tarkennuksia:

- Avustamiseen liittyvien matka- ja majoituskulujen korvaamista tuottajalle tarkennettu
- Tarkennettu sitä, missä tilanteissa voi palvelu tulla asiakkaalle myönnettyksi palvelusetelillä
- Lisätty, että hyvinvointialue ei mahdollista vammaisen henkilön avustajaksi palveluntuottajan työntekijänä sellaista henkilöä, joka on vammaisen henkilön omainen tai läheinen
- Lisätty tieto siitä, että vammaispalvelulain mukainen liikkumisen tuen palvelu voidaan myös toteuttaa henkilökohtaisen avun palvelulla tai henkilökohtainen apu voi olla yksi osa sitä
- Poistettu lakiviitaukset lopusta

Vammaisten hoitoavun palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palvelusetelin arvojen korotuksia
- Poistettu lakiviitaukset lopusta

Terveystieteiden palveluiden sääntökirjat

Apuvälinepalveluiden palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseteleitä)

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia

Kirurgian palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseteleitä)

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia

Lääkinnällisen kuntoutuksen palvelusetelin sääntökirja (sis. useita palveluseteleitä)

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia. Lisäyksenä: Päätös palvelusetelin myöntämisestä tehdään lääkinnällisen kuntoutuksen kuntoutustyöryhmässä, kuntoutusylilääkärin, erikoislääkärin, vastaavan lääkärin tai kuntoutuksen palveluvastaavan toimesta.

Peruukkipalvelun palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia. Palvelusetelituotteista poistetaan aitohiusperuukki.

Psykiatrian palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia sekä palvelusetelin arvon muutosesitys 210,00 eurosta 195,00 euroon sekä lausuntopalkkion, minkä tuottaja saa periä asiakkaalta, arvon muutos 25,00 eurosta 56,70 euroon.

Silmätautien palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia

Suun terveydenhuollon palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia. Sisältövaatimukseen muutos: Jos hampaan täyte tai juurihoito joudutaan uusimaan ennen kuin toimenpiteestä on kulunut vuosi, tulee palveluntuottajan korjata hoito takuutyönä maksutta. Lääkehoitosuunnitelma vaaditaan.

Yleislääkäripalvelun palvelusetelin sääntökirja

- Pieniä tekstimuutoksia, ei palveluseteliarvojen korotuksia. Tarkennuksena: ajokorttitodistus ei sisälly palvelusetelillä myönnettyyn palveluun.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta päättää hyväksyä palvelusetelikohtaisiin sääntökirjoihin ja palveluseleiden sääntökirjan yleiseen osaan esitetyt muutokset voimaan 1.1.2026 alkaen. Mikäli valtuuston talousarviopäätöksellä on vaikutusta tehtyyn päätökseen, niin asia otetaan uudelleen käsittelyyn hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnassa joulukuussa ja tehdään uusi päätös. <u>Asian kokouuskäsittely</u> Palvelupäällikkö Mia Lindberg esitteli asiaa kokouksessa klo 14:42-14:52 asian käsittelyn aikana.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.